

## Ενδεικτικά θέματα στα Νέα Ελληνικά

### Β' Λυκείου

#### ΜΕΡΟΣ Ι. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Παρακαλούμε, κυκλώστε τη μοναδική σωστή απάντηση στις ερωτήσεις 1-10.

- 1) Έχει ..... μία παράγραφος από το κείμενο. (να συμπληρωθεί σωστά το κενό)
- α. παραληφθεί
  - β. παραληφθή
  - γ. παραλειφθεί
  - δ. παραλειφθή
- 2) Ο διευθυντής ..... τον υπάλληλο για τον σωστό χειρισμό της υπόθεσης (να συμπληρωθεί σωστά το κενό)
- α. εξήρε
  - β. εξαίρεσε
  - γ. εξέπληξε
  - δ. εξέλαβε
- 3) Μία από τις παρακάτω εκφράσεις είναι λανθασμένη:
- α. κραυγαλέα αντίθεση
  - β. διαπλεκόμενα συμφέροντα
  - γ. όσο αναφορά
  - δ. μεγεθυντικός φακός
- 4) Τι σημαίνει η λέξη «εξανδραποδισμός»;
- α. καταναγκαστική εργασία
  - β. ολοσχερής υποδούλωση
  - γ. πολιορκία
  - δ. εξορία
- 5) Σε ποια από τις παρακάτω φράσεις έχουμε αναφορική λειτουργία της γλώσσας;
- α. Φονικός σεισμός χτες στην Τουρκία.
  - β. Πρώτη εμφάνιση μίας νέας τρομοκρατικής οργάνωσης.
  - γ. Η οικονομία γονατίζει εξαιτίας της πανδημίας.
  - δ. Οι καλοκαιρινές αναμνήσεις με πολιορκούν.
- 6) Η έκφραση «από μηχανής θεός» σημαίνει:
- α. κάποιον που δείχνει δυνατός σαν θεός
  - β. κάποιον που χρησιμοποιεί τέλεια τις μηχανές
  - γ. κάποιον που προσφέρει λύση εκεί που δεν τον περιμένουμε
  - δ. τίποτα από τα παραπάνω

7) Η λέξη «δράμα» ετυμολογικά προέρχεται από το ρήμα:

- α. δακρύζω
- β. δρω
- γ. δρέπω
- δ. διαδραματίζω

8) Τι σημαίνει η έκφραση «ξύλινη γλώσσα»;

- α. αυταρχική γλώσσα της εξουσίας
- β. αυθόρμητη γλώσσα των πολιτικών
- γ. γλώσσα των ανόητων
- δ. τυποποιημένη γλώσσα των πολιτικών

9) Βρείτε το γραμματικό λάθος:

- α. Ο εργάτης καταπλακώθηκε από τα χώματα.
- β. Οι εργαζόμενοι εκμεταλλεύονται από τους εργοδότες τους.
- γ. Αποκαλείται από όλους αρχηγός.
- δ. Το αλεξικέραυνο εφευρέθηκε από τον Βενιαμίν Φρανκλίνο.

10) Η ανακοίνωση θα ..... στον διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου. (να συμπληρωθεί σωστά το κενό)

- α. αναρτηθεί
- β. προσαρτηθεί
- γ. εξαρτηθεί
- δ. απεξαρτηθεί

Μέρος I: μονάδες 30

## ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Σε ό,τι αφορά τις γλώσσες, η περιοχή όπου εντοπίζονται διαφορές και ξεγελούν την κρίση μας είναι το λεξιλόγιο. Πράγματι, οι γλώσσες παρουσιάζουν διαφορές ως προς το λεξιλόγιό τους, ανάλογα με τους τομείς του φυσικού περιβάλλοντος που έχουν σημασία για την κοινωνία τους ή με τις δραστηριότητες που έχουν αναπτύξει. Για παράδειγμα, λέγεται ότι οι Εσκιμώοι έχουν πλουσιότερο λεξιλόγιο για την ποιότητα και τις μορφές του χιονιού, ενώ οι Άραβες για τις καμήλες και την έρημο, αλλά και τα μαθηματικά. Οι Ιταλοί ανέπτυξαν ορολογία για τη μουσική αλλά και για τα διάφορα είδη ζυμαρικών. Οι Γάλλοι για τη μόδα, την κουζίνα και τη διπλωματία. Στους αρχαίους Έλληνες οφείλουμε πολλούς όρους της φιλοσοφίας, στους Ρωμαίους το νομικό λεξιλόγιο κ.ο.κ.

Οι τομείς τους οποίους έχει αναπτύξει μια κοινωνία και συνεπώς το λεξιλόγιο της γλώσσας που τους εκφράζει αντικατοπτρίζουν στα μάτια μας τον πολιτισμό της. Ωστόσο, η ίδια γλώσσα σε άλλες περιστάσεις θα μπορούσε να εκφράσει οποιονδήποτε άλλον πολιτισμό. Θα προσάρμοζε κατάλληλα τα συγκεκριμένα στοιχεία της και κυρίως το λεξιλόγιό της, αλλά δεν θα χρειαζόταν να μεταβάλει καμία από τις συστατικές κατηγορίες ή τις ιδιότητες που χαρακτηρίζουν από κοινού όλες τις ανθρώπινες γλώσσες που ξέρουμε. Αν π.χ. μια κοινότητα του Αμαζονίου αποφάσιζε ότι της είναι χρήσιμο να αναπτύξει τη νομική επιστήμη, θα χρειαζόταν να προσαρμόσει το λεξιλόγιό της στις νέες απαιτήσεις, το αντίστοιχο όμως θα συνέβαινε αν ελληνόφωνες κοινότητες πήγαιναν να ζήσουν στη ζούγκλα του Αμαζονίου.

Οποιαδήποτε γλώσσα χρειαστεί να εξυπηρετήσει τις εκφραστικές ανάγκες μιας κοινωνίας που αναπτύσσεται και σε άλλους τομείς, έχει τη δυνατότητα εγγενώς, από τη φύση της, ως επικοινωνιακό σύστημα, να το κάνει. Θα δημιουργήσει καινούριες λέξεις ή καινούριες σημασίες, χρησιμοποιώντας πάντα το δικό της σύστημα και τους κανόνες που το διέπουν. Είναι λάθος να πιστεύεται ότι οι διαφορές των γλωσσών στους συγκεκριμένους τομείς που τις συγκροτούν σημαίνουν και διαφορές στη δυνατότητα ή την ικανότητα να εκφράζουν τα οποιαδήποτε νοήματα και τις σχέσεις μεταξύ τους. [...]

Συνεπώς, ας μην φοβόμαστε μήπως κάποιες γλώσσες είναι ακατάλληλες. Όπως δεν υπάρχουν «ανώτερες» φυλές αλλά μόνο φυλές διαφορετικές μεταξύ τους, έτσι δεν υπάρχουν και «ανώτερες» γλώσσες ως έκφραση «ανώτερων» πολιτισμών. Υπάρχουν μόνο γλώσσες που διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τα επιμέρους στοιχεία τους, όχι όμως ως προς τα γενικά χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες που συνιστούν το φαινόμενο γλώσσα. Αν οι γλώσσες ενσωματώνουν την ιστορία και τον πολιτισμό της κοινότητας που τις χρησιμοποιεί, το κάνουν όλες με τα ίδια γλωσσικά μέσα. [...]

Απόσπασμα από το άρθρο Μαρία Κακριδή-Φερράρι, «Πλούσιες και φτωχές γλώσσες» (διασκευή), στο Δέκα μύθοι για την ελληνική γλώσσα, Πατάκης, Αθήνα 2007

### **Ερωτήσεις με βάση το κείμενο**

**Παρακαλούμε, κυκλώστε τη μοναδική σωστή απάντηση στις ερωτήσεις 1-10.**

- 1) Σύμφωνα με το κείμενο, η γλώσσα μίας κοινωνίας επηρεάζεται από:
  - α. τις δραστηριότητες που αναπτύσσει η κοινωνία αυτή
  - β. το κλίμα της περιοχής στην οποία ζει
  - γ. τις συνήθειες των ανθρώπων
  - δ. όλα τα παραπάνω
  
- 2) Σύμφωνα με το κείμενο, κάθε γλώσσα μπορεί να εκφράσει:
  - α. συγκεκριμένα στοιχεία πολιτισμού
  - β. οποιαδήποτε στοιχεία πολιτισμού
  - γ. μόνο τον πολιτισμό στον οποίο αντιστοιχεί
  - δ. συγκεκριμένες κατηγορίες ή ιδιότητες
  
- 3) Σύμφωνα με το κείμενο, οι γλώσσες δημιουργούν:
  - α. νέους κανόνες
  - β. νέο λεξιλόγιο
  - γ. νέες δομές
  - δ. νέο κλιτικό σύστημα
  
- 4) Σύμφωνα με το κείμενο:
  - α. οι ανώτεροι πολιτισμοί έχουν και ανώτερες γλώσσες
  - β. οι κατώτεροι πολιτισμοί έχουν φτωχότερες γλώσσες
  - γ. υπάρχουν κατάλληλες και ακατάλληλες γλώσσες
  - δ. δεν υπάρχουν ανώτερες ή κατώτερες γλώσσες
  
- 5) «Πράγματι, οι γλώσσες παρουσιάζουν διαφορές ως προς το λεξιλόγιό τους...»: τι δηλώνει η υπογραμμισμένη λέξη;
  - α. αιτιολόγηση
  - β. αντίθεση
  - γ. προσθήκη
  - δ. επιβεβαίωση
  
- 6) «Όπως δεν υπάρχουν ανώτερες φυλές...»: τι δηλώνει η υπογραμμισμένη λέξη που βρίσκεται μέσα σε εισαγωγικά;
  - α. κυριολεξία
  - β. μεταφορά
  - γ. ευθύ λόγο
  - δ. ορολογία

7) «...ανάλογα με τους τομείς του φυσικού περιβάλλοντος που έχουν σημασία για την κοινωνία τους...»: ποιο από τα παρακάτω είναι αντώνυμο της υπογραμμισμένης λέξης;

- α. τεχνικού
- β. τεχνητού
- γ. αφύσικου
- δ. αστικού

8) «Οι τομείς τους οποίους έχει αναπτύξει μια κοινωνία και συνεπώς το λεξιλόγιο της γλώσσας που τους εκφράζει αντικατοπτρίζουν στα μάτια μας τον πολιτισμό της.»: ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της υπογραμμισμένης λέξης;

- α. αντιστοιχούν
- β. αντικαθιστούν
- γ. αντανακλούν
- δ. ανταγωνίζονται

9) «...έχει τη δυνατότητα εγγενώς...»: ποιο από τα παρακάτω είναι συνώνυμο της υπογραμμισμένης λέξης;

- α. διαρκώς
- β. σαφώς
- γ. εσωτερικά
- δ. ακριβώς

10) «Όπως δεν υπάρχουν «ανώτερες» φυλές αλλά μόνο φυλές διαφορετικές μεταξύ τους, έτσι δεν υπάρχουν και «ανώτερες» γλώσσες ως έκφραση «ανώτερων» πολιτισμών.»: με τη φράση αυτή, η συγγραφέας χρησιμοποιεί:

- α. αντίθεση
- β. αναλογία
- γ. σχήμα κύκλου
- δ. αιτιολόγηση

Μέρος II: μονάδες 30

### ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σας, να εξηγήσετε γιατί η καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας μας βοηθά να γνωρίσουμε τον πολιτισμό μιας χώρας (150-200 λέξεις).



# Pierce



Μέρος ΙΙΙ: μονάδες 40